Uitgebreide samenvatting thema-avond “Ontspullen en de kunst van genoeg”

Waarom ontspullen?

De aarde is een geschenk waar we zorgvuldig mee moeten omgaan. Als Groene Kerk willen we goed zorgen voor de schepping. Dat betekent dat we de aarde niet moeten uitputten, maar haar goed moeten beheren voor onszelf en voor toekomstige generaties. We hebben allemaal spullen. Denk aan kleding, meubels, huishoudelijke apparaten, boeken en spullen voor onze hobby's. Maar hoeveel hebben we eigenlijk nodig? En waarom vinden we het soms moeilijk om spullen weg te doen?
Ontspullen gaat niet alleen over het opruimen van kasten of het wegdoen van spullen. Het gaat vooral over bewuster omgaan met wat we kopen, gebruiken en bewaren.

We hebben steeds meer spullen

Het weinige bezit in de steen- en ijzertijd nam in de middeleeuwen al toe, maar pas vanaf 1960 zien we het aantal spullen dat mensen bezitten heel sterk toenemen. Door de groei van de welvaart en de productie van goedkope spullen zijn we steeds meer gaan kopen. Veel producten worden bovendien snel vervangen. Zo is een wegwerpmaatschappij ontstaan. Een gemiddeld Nederlands huishouden bezit ongeveer 140 apparaten. In een doorsnee westers gezin loopt het aantal spullen op tot tienduizenden als je ook kleine voorwerpen meetelt. Toch wordt niet alles gebruikt. In Nederland zijn bijvoorbeeld miljarden kledingstukken. Een kwart daarvan wordt volgens de presentatie nooit gedragen. Deze grote hoeveelheid spullen zorgt voor veel afval. Ook bij een verhuizing of wanneer iemand kleiner gaat wonen, wordt duidelijk hoeveel spullen zich in de loop der jaren hebben verzameld.

Achter ieder product zit een lange keten

Een nieuw T-shirt lijkt misschien een eenvoudig product. Toch zijn er meer dan honderd mensen betrokken bij de productie en de weg naar onze kledingkast.
Voor een T-shirt zijn katoen, water, energie en verfstoffen nodig. Het katoen wordt verbouwd en verwerkt tot garen en stof. Daarna wordt de stof gekleurd en wordt het kledingstuk gemaakt. Vervolgens wordt het verpakt, vervoerd en verkocht. Ook het wassen van kleding kost water, energie en wasmiddel.
Bij de productie worden grondstoffen gebruikt en ontstaan milieuproblemen. Ook kunnen mensen tijdens het werk onder slechte omstandigheden moeten werken. Dit geldt niet alleen voor kleding, maar ook voor bijvoorbeeld smartphones, schoenen en meubels. De productie en het vervoer van onze spullen hebben daardoor een grote invloed op het milieu en op het welzijn van mensen.
De belangrijkste boodschap is: **niet kopen is de duurzaamste keuze. Anders kopen is een goede tweede.**

Bronnen: o.a. CBS, Milieu Centraal, de Verhuisdozenloods, Historiek, de waardeketenopbouw van leveranciers en toeleveranciers voor T-shirts.

Hoe kunnen we anders met spullen omgaan?

We kunnen op verschillende manieren bewuster met onze spullen omgaan:

- Vraag jezelf af of je iets echt nodig hebt voordat je het koopt.
- Kijk eerst of een kapot product gerepareerd kan worden.
- Leen of huur iets als je het maar af en toe nodig hebt.
- Zoek eerst naar een tweedehands product.
- Kies bij een nieuwe aankoop voor een product dat lang meegaat en zo mogelijk gerepareerd kan worden.
- Geef bruikbare spullen die je niet meer nodig hebt aan iemand anders.
- Gebruik de regel: één ding erin betekent één ding eruit.
- Stel een aankoop uit of besluit om iets helemaal niet te kopen.

Het helpt om bewust stil te staan bij je koopgedrag. We kopen namelijk niet altijd omdat we iets nodig hebben. Reclame, aanbiedingen, gratis retourzendingen, mode en de invloed van anderen kunnen ons verleiden om iets te kopen. Ook wat we op onze telefoon of computer te zien krijgen, kan onze keuzes beïnvloeden.
Een paar eenvoudige hulpmiddelen kunnen helpen: slaap een nachtje over een aankoop, koop eens een maand niets nieuws of schrijf gedurende een maand op wat je koopt. Door hierover met anderen te praten, worden we ons bewuster van onze gewoonten. Het is niet nodig om alles in één keer te veranderen. Kleine stappen kunnen samen een groot verschil maken.

Na de pauze is het de beurt aan een aantal lokale initiatieven over een duurzame omgang met gebruikte spullen.

De Goede Doelenwinkel uit Sittard

Een leuke winkel in Sittard, die tweedehands spullen verkoopt. Jacqueline Houben neemt ons mee wat de doelstellingen zijn van deze winkel in gebruikte spullen. Ze werken puur ideëel, zonder steun van de gemeente. Het is iedere dag heel hard werken door de groep van 13 vrijwilligers, om de winkel gezellig te maken, de spullen op te halen en soms te repareren, voordat ze in de winkel terecht komen.
Na aftrek van kosten worden de opbrengsten jaarlijks verdeeld onder goede doelen, zoals Kika, Glanerbloempje en andere kinderfondsen.
De persoonlijke drive van Jacqueline is zinvol bezig zijn voor de samenleving. Een winkel zijn voor hen die het niet zo breed hebben. Ook meewerken aan een duurzamere wereld is een motivator.

De Kledingbank Limburg

Riet van Alst, vrijwilliger bij de De Kledingbank Limburg, vertelt over de betekenis van de Kledingbank Limburg. Deze is in oktober 2005 begonnen vanuit de gedachte dat ook in een welvarend land als Nederland veel mensen in armoede leven. Inmiddels is de organisatie uitgegroeid tot de grootste kledingbank van Nederland.
De Kledingbank zamelt kleding in via inzamelpunten in Limburg. De ingezamelde kleding wordt zorgvuldig gesorteerd. Alleen schone, hele en geschikte kleding wordt gebruikt voor de uitgifte. Kleding die niet geschikt is, gaat naar een opkoper. De goedgekeurde kleding wordt uitgegeven aan mensen die zijn doorverwezen door gemeenten en maatschappelijke organisaties. Dit gebeurt in het uitgiftecentrum in Maasbracht en tijdens speciale kledingdagen in andere gemeenten.
De organisatie werkt met ongeveer honderd vrijwilligers en twaalf parttime medewerkers. Ook biedt zij mogelijkheden voor opleiding, dagbesteding en werkervaring. De Kledingbank geeft jaarlijks duizenden kledingpakketten uit. Zij kan worden gesteund door vrijwilliger te worden, goede bruikbare kleding te doneren of een financiële bijdrage te geven.
De Kledingbank laat zien hoe hergebruik en hulp aan mensen in moeilijke omstandigheden samen kunnen gaan.

Repair Café Munstergeleen

Jo Gerardu ten slotte geeft inzicht over de wijze waarop het Repair cafe in Munstergeleen werkt. Repair Café Munstergeleen is in 2018 ontstaan vanuit de wens om de afvalberg te verkleinen, het milieu te helpen en iets te betekenen voor de plaatselijke gemeenschap. Het eerste Repair Café werd geopend op 26 januari 2019. Vrijwilligers helpen bezoekers om kapotte spullen te repareren. Soms lukt dat, soms is advies voldoende en soms blijkt reparatie niet mogelijk.
Tot eind september 2026 waren ongeveer 1.600 reparaties aangemeld. Daarvan werden er ongeveer 950 gerepareerd. Het Repair Café heeft ongeveer 25 vrijwilligers. Bezoekers komen niet alleen om iets te laten repareren, maar ook voor contact en een gesprek. Zo heeft het initiatief naast een duurzame ook een sociale functie. De reparaties zijn gratis. Als er onderdelen vervangen moeten worden, betaalt de bezoeker die zelf. Een vrijwillige bijdrage wordt op prijs gesteld.
Repair Café Munstergeleen is in principe iedere vierde zaterdag van de maand geopend van 9.30 tot 12.30 uur in gemeenschapshuis ’t Trefpunt, Pancratiusstraat 25 in Munstergeleen.

Er zijn meer inspirerende lokale initiatieven te noemen om duurzamer om te gaan met kleding en andere producten door ze een tweede leven te geven. Niet alles kwam tijdens deze avond aan de orde. Zo bestaat er een (landelijk) initiatief om lokaal kleding met elkaar te ruilen via een *clothing loop.* Ook in Sittard-Geleen zijn er verschillende "lussen" actief. Je kunt je aanmelden via een app: My clothing Loop."

De belangrijkste tip!

Ontspullen begint niet pas wanneer we onze kasten opruimen. Het begint al voordat we iets kopen. We kunnen onszelf steeds opnieuw afvragen: heb ik dit echt nodig? Kan ik het lenen, tweedehands kopen of laten repareren? En wat gebeurt er met het product wanneer ik het niet meer gebruik?

De Goede Doelenwinkel in Sittard, de Kledingbank Limburg en Repair Café Munstergeleen zijn voorbeelden van lokale initiatieven die op hun eigen manier bijdragen aan hergebruik, hulp aan anderen en duurzaamheid.

De uitdaging is om bewuster met spullen om te gaan en te ontdekken wat voor ons echt genoeg is. Dat hoeft niet met grote veranderingen. Begin met één kleine stap en bouw daarop verder. Zo zorgen we samen beter voor de aarde, voor andere mensen en voor toekomstige generaties.